

Správa o výsledku kontroly stavu, úrovne správy a ochrany majetku vyšších územných celkov v organizáciách v ich zriaďovateľskej pôsobnosti, Prešovský samosprávny kraj

1. Úvod

Na základe plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2007 bola vykonaná kontrola stavu, úrovne správy a ochrany majetku vyšších územných celkov v organizáciách v ich zriaďovateľskej pôsobnosti. Ku kontrole boli vybrané organizácie na úseku pozemných komunikácií, múzeí a galérií, knižníc a školstva zo všetkých ôsmich VÚC na Slovensku, celkom 31 právnických subjektov.

Účelom kontroly bolo zistiť reálny stav v úrovni správy a ochrany majetku vyšších územných celkov z hľadiska nakladania s ním podľa zákona o majetku VÚC. Preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a interných smerníc vyšších územných celkov pri správe majetku. Zistiť, či sa dostatočne uplatňuje výkon a uplatňovanie práv a dodržiavanie povinností správcu majetku vloženom do zriadených organizácií.

Predmetom kontroly bola charakteristika a postavenie organizácie, zriaďovacia listina, proces zverenia majetku VÚC do správy organizácie, dodržiavanie ustanovení zákona č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov, dodržiavanie ustanovení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve, ochrana majetku, inventarizácia majetku a záväzkov a hodnotenie stavu pohľadávok a záväzkov, za kontrolované obdobie roka 2006.

V rámci zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja boli vykonané kontroly v týchto organizáciách:

- Správa a údržba ciest Prešovského samosprávneho kraja, Prešov,
- Vlastivedné múzeum v Hanušovciach nad Topľou,
- Gymnázium, Prešov,
- Stredná priemyselná škola stavebná, Prešov.

2. Výsledky kontroly

Správa a údržba ciest Prešovského samosprávneho kraja, Prešov

Zriaďovateľ Prešovský samosprávny kraj (ďalej len „PSK“) zriaďovacou listinou zo dňa 19.08.2004 schválenou uzneseniami Zastupiteľstva PSK zriadil dňom 01.12.2003 rozpočtovú organizáciu, Správu a údržbu ciest Prešovského samosprávneho kraja (ďalej len „SÚC PSK“) so

sídlom v Prešove, na dobu neurčitú.

SÚC PSK mala k 31.12.2006 v správe dlhodobý majetok v celkovej hodnote 5 716 313 tis. Sk, z toho hmotný majetok v sume 5 713 861 tis. Sk a nehmotný majetok v sume 2 452 tis. Sk.

Úlohou tejto organizácie bolo zabezpečovať výkon povinností ustanovených zákonom č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 135/1961 Zb.“), spojených so správou a údržbou ciest II. a III. triedy v rámci regiónu a to najmä v týchto oblastiach:

- zabezpečovanie dopravného plánovania v cestnom hospodárstve,
- výkon správcovskej a investorskej činnosti pre cesty II. a III. triedy, údržby a opravy ciest,
- údržba a opravy ciest vo vlastníctve štátu podľa mandátnej zmluvy uzatvorenej medzi MDPaT SR a VÚC.

Podľa ustanovenia § 24 b) ods. 3 zákona č. 416/2001 Z. z.: „Slovenská správa ciest, ktorá pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona mala v správe majetok uvedený v § 3d ods. 2 a veci, ktoré slúžia na činnosť jeho organizačných jednotiek určených v dohode podľa odseku 1, spíše písomný protokol s príslušným samosprávnym krajom o odovzdaní tohto majetku najneskôr do 12 mesiacov odo dňa prechodu majetku podľa tohto zákona.“

V zmysle zákona č. 416/2001 Z. z. malo dôjsť v priebehu roka 2004, k protokolárnemu odovzdaniu majetku medzi odovzdávajúcim SSC a preberajúcim PSK, toto sa uskutočnilo až v roku 2007 na základe delimitačných protokolov a následne na základe zmlúv o zverení majetku PSK do správy SÚC PSK. **Tento postup pri odovzdávaní a preberaní majetku nebol v súlade s ustanovením § 24 b) ods. 3 zákona č. 416/2001 Z. z.**

Po prevzatí nehnuteľného majetku do správy SÚC PSK, táto nepodala na správe katastra návrh na zápis, v ktorom by bola uvedená ako správca tohto majetku, **čím nekonala v súlade s ustanovením § 19 písm. a) zákona č. 162/1995 Z. z.**

Kontrolou správnosti vykonanej inventarizácie majetku a záväzkov k 31.12.2006 bolo zistené, že kontrolovaný subjekt nepostupoval v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 431/2002 Z. z.. Z predloženej dokumentácie boli zistené nižšie uvedené nedostatky:

- inventúrne súpisy neobsahovali stanovené údaje podľa § 30 ods. 2, písm. b) cit. zákona a to deň začatia inventúry, deň skončenia inventúry a zoznam skutočného stavu rozdielu majetku a záväzkov podľa § 30 ods. 2, písm. g) cit. zákona,
- pri dokladovej inventúre účtu 031 – Pozemky a účtu 021 – Stavby chýbali LV,
- pri dokladovej inventúre účtu 042 – Obstaranie dlhodobého hmotného majetku, chýbala príslušná dokumentácia – zmluva o poskytnutí služby, faktúra, odovzdávací a preberací protokol.

Kontrolovaný subjekt tým, že v kontrolovanom období nevykonával inventarizáciu majetku a záväzkov predpísaným spôsobom, nepostupoval v súlade s § 6 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z. a nedodrжал ustanovenia § 29 a § 30 cit. zákona.

SÚC PSK ako prenajímateľ uzatvorila 31.03.2005 so spol. s r.o. nájomnú zmluvu o užívaní nebytových priestorov a odstavných plôch o výmere 955,96 m² nachádzajúcich sa v areáli SÚC PSK. Podľa tejto zmluvy, ju bolo možné vypovedať okrem iného aj vtedy, ak nájomca o viac ako 1 mesiac mešká s platením nájomného alebo mešká s úhradami za služby vrátane poplatkov z omeškania. V priebehu roka 2006 vznikla SÚC PSK pohľadávka voči spoločnosti v celkovej sume 211 tis. Sk, ktorá predstavovala sedem neuhradených faktúr za predmetný nájom a s tým spojené služby, pričom SÚC PSK nájomnú zmluvu nevypovedala.

SÚC PSK tým, že nevypovedala nájomnú zmluvu s touto spoločnosťou podľa nájomnej zmluvy, spôsobila vznik pohľadávky, ktorá do konca roka 2006 predstavovala sumu 211 tis. Sk, čím nedodržala ustanovenie § 7 ods. 2, písm. b) zákona č. 446/2001 Z. z., lebo si nesplnila povinnosť použiť všetky právne prostriedky na ochranu zvereného majetku.

Vnútroškový kontrolný systém SÚC PSK možno hodnotiť, aj napriek zisteným nedostatkom ako primeraný.

SÚC PSK prijala na odstránenie kontrolou NKÚ SR zistených nedostatkov 7 opatrení s určením termínov plnenia a zodpovednosťou za plnenie.

Vlastivedné múzeum Hanušovce nad Topľou

PSK zriadil zriaďovacou listinou dňom 01.04.2002 Vlastivedné múzeum v Hanušovciach nad Topľou (ďalej len „VM HnT“) na dobu neurčitú ako príspevkovú organizáciu napojenú na rozpočet PSK, ktorá hospodári samostatne podľa schváleného rozpočtu, na svoju činnosť môže prijímať finančné a vecné dary.

Základným poslaním vlastivedného múzea je zhromažďovať, ochraňovať, vedecky a odborne zhodnocovať, odborne spracúvať a verejnosti prezentovať hmotné dokumenty so zameraním na históriu, národopis, archeológiu, prírodné vedy hornozemplínskeho a šarišského regiónu.

VM HnT malo k 31.12.2006 v správe dlhodobý majetok v celkovej hodnote 31 041 tis. Sk, z toho hmotný majetok v sume 31 010 tis. Sk a nehmotný majetok v sume 31 tis. Sk.

Pre nadobúdanie zbierkových predmetov kontrolovaný subjekt menoval komisie na tvorbu zbierok a prijal zásady práce týchto komisií, ktoré im ukladali posudzovať predložené predmety z hľadiska ich kultúrneho, historického, umeleckého alebo vedeckého významu. Na základe posúdenia komisie doporučovali, resp. nedopúčovali zaradenie zbierkových predmetov do príslušného zbierkového fondu.

V priebehu roka 2006 z celkového počtu 86 nadobudnutých zbierkových predmetov evidovaných v prírastkovej knihe bola komisiami určená finančná hodnota nadobudnutých zbierkových predmetov len v 9 prípadoch a to nadobudnutých kúpou v celkovej sume 33 tis. Sk.

V prípadoch vlastného zberu a darovaním v roku 2006 komisie finančnú hodnotu nadobudnutých zbierkových predmetov neurčovali.

Podľa ustanovenia § 24 ods. 1 písm. a) zákona č. 431/2002 Z.z.: „Účtovná jednotka je povinná oceňovať majetok a záväzky ku dňu ocenenia, a to a) ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu spôsobmi podľa § 25“ a podľa ustanovenia § 25 ods. 1 písm. d) citovaného zákona: „Z jednotlivých zložiek majetku a záväzkov sa oceňuje d) reprodukčnou obstarávacou cenou 1. majetok v prípade bezodplatného nadobudnutia...

5. nehmotný a hmotný majetok novozistený pri inventarizácii a v účtovníctve doteraz nezachytený.“

V roku 2006 boli vykonané revízie zbierkových predmetov fyzickým porovnaním skutočného stavu zbierkových predmetov so stavom evidovaným v odbornej evidencii v kusoch, mapového fondu a knižného fondu vo finančnom vyjadrení.

Zbierkové predmety evidované v jednotlivých zbierkových fondoch, ktorých menovitý zoznam bol evidovaný v prírastkovej knihe múzea, neboli v kontrolovanom období účtované v účtovníctve, čo nebolo v súlade s ustanovením § 24 ods. 1 písm. a) a ustanovením § 25 ods. 1 písm. d) zákona č. 431/2002 Z. z.

Kontrolou správnosti vykonanej inventarizácie k 31.12.2006 boli zistené tieto nedostatky:

- inventúrne súpisy neobsahovali dátum začatia a ukončenia inventúry, zoznam skutočného stavu a rozdielu majetku, mená, priezviská a podpisový záznam osôb zodpovedných za zistenie skutočného stavu majetku a rozdielu majetku
- inventarizačná komisia pri revízií suvenírov pri jednej publikácii v súpise neuviedla jednotkové ceny a cenu spolu,
- v zápisnici zo zasadnutia ústrednej inventarizačnej komisie, bolo konštatované, že pri fyzickej inventúre a následne pri odsúhlasení účtovného stavu neboli zistené rozdiely, čo sa nezakladalo na pravde.

Kontrolovaný subjekt tým, že v kontrolovanom období nevykonal inventarizáciu majetku predpísaným spôsobom, nepostupoval v súlade s ustanovením § 6 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z. a nedodržel ustanovenia § 29 a § 30 citovaného zákona.

Vnútroňný kontrolný systém možno hodnotiť ako primeraný.

VM HnT prijalo na odstránenie kontrolou NKÚ SR zistených nedostatkov 5 opatrení s určením termínov ich plnenia a zodpovednosťou za ich plnenie.

Gymnázium Prešov

Gymnázium Prešov (ďalej len „Gymnázium PO“) malo k 31.12.2006 v správe majetok v celkovej hodnote 5 644 tis. Sk, ktorý súčasne predstavoval sumu hmotného majetku, nehmotný majetok neevidovalo.

Zriaďovacia listina Gymnázia PO a dodatok k nej neobsahovali dátum a číslo rozhodnutia ministerstva o zaradení do siete, **čo nebolo v súlade s ustanovením § 22 ods. 2 písm. k) zákona č. 596/2003 Z. z.**

Z dokumentácie o inventarizácii majetku a záväzkov vykonanej k 31.12.2006 bolo zistené, že:

- inventúrne súpisy neobsahovali predpísané údaje, napr.: stav majetku s uvedením jednotiek množstva, zoznam skutočného stavu rozdielu majetku a záväzkov, dátum začatia a ukončenia inventúry a dátum ku ktorému obdobiu bola inventarizácia vykonaná,
- počítačové výstupy pre vykonanie inventúry neobsahovali výsledky vyplývajúce z porovnania skutočného stavu majetku s účtovným stavom,
- nebola vykonaná inventarizácia záväzkov na základe dokladovej inventúry.

Kontrolovaný subjekt tým, že v kontrolovanom období nevykonal inventarizáciu majetku a záväzkov predpísaným spôsobom, nedodržel ustanovenie § 6 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z. a nepostupoval v súlade s ustanoveniami § 29 a § 30 citovaného zákona.

V kontrolovanom subjekte neboli za rok 2006 vykonané žiadne kontroly zriaďovateľom a ani ďalším vonkajším orgánom. Kontrolné prostredie v subjekte bolo primerané.

Kontrolovaný subjekt na odstránenie zistených nedostatkov z kontroly NKÚ SR prijal celkom 4 opatrenia s určením termínov ich plnenia a zodpovednosťou za ich plnenie.

Stredná priemyselná škola stavebná, Prešov

Stredná priemyselná škola stavebná, Prešov (ďalej len „SPŠ PO“) mala k 31.12.2006 v správe majetok v celkovej hodnote 46 884 tis. Sk, z toho hmotný majetok v sume 46 858 tis. Sk a nehmotný majetok v sume 26 tis. Sk.

Zriaďovacia listina SPŠS PO a dodatok k nej neobsahovali dátum a číslo rozhodnutia ministerstva o zaradení do siete, **čo nebolo v súlade s ustanovením § 22 ods. 2 písm. k) zákona č. 596/2003 Z. z.**

Kontrolou správnosti vykonanej inventarizácie majetku a záväzkov k 31.12.2006 bolo zistené, že:

- inventúrne súpisy neobsahovali predpísané údaje,
- mená a podpisy členov DIK chýbali na viacerých počítačových výstupoch (predlohách) vytlačených pre vykonanie inventúry,
- pri inventarizácii DHM a DDHM inventarizačné zápisy neboli vyhotovené predpísaným spôsobom,
- počítačové výstupy (predlohy) pre vykonanie inventúry neobsahovali výsledky vyplývajúce z porovnania skutočného stavu majetku s účtovným stavom,
- nebola vykonaná dokladová inventúra účtu 042,
- kontrolovaný subjekt nevykonal dokladovú inventarizáciu pozemkov na základe listov vlastníctva,
- nebola vykonaná inventarizácia pohľadávok a záväzkov,
- v zápisnici zo zasadnutia ÚIK, neboli uvedené výsledky vyplývajúce z porovnania skutočného stavu majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov s účtovným stavom.

Kontrolovaný subjekt tým, že v kontrolovanom období nevykonal inventarizáciu majetku a záväzkov predpísaným spôsobom, nepostupoval v súlade s ustanovením §6 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z. a s ustanoveniami § 29 a § 30 citovaného zákona.

Podľa ustanovenia § 10 ods. 1 **Zásad hospodárenia PSK:** „Pri hospodárení s pohľadávkami samosprávneho kraja a inými majetkovými právami samosprávneho kraja je povinnosťou toho, kto s pohľadávkami a právami hospodári, aby všetky povinnosti dlžníka boli včas a riadne splnené, prípadne aby sa pohľadávka včas uplatnila na príslušných orgánoch.“

Pri kontrole bolo zistené, že pohľadávky v sume 484 tis. Sk voči obchodnej spoločnosti od dňa 08.10.2003, kedy bol podaný pokus o zmier, neboli vymáhané. Z uvedeného vyplýva, že škola nevykonala patričné opatrenia na vymáhanie predmetnej pohľadávky a tým došlo k jej premlčaniu. **Kontrolovaný subjekt tým, že nezabezpečil vymáhanie uvedenej pohľadávky, nepostupoval v súlade s ustanovením § 7 ods. 2 písm. b) zákona č. 446/2001 Z. z. a s ustanovením § 10 ods. 1 Zásad hospodárenia PSK.**

V kontrolovanom subjekte nebola za rok 2006 vykonaná žiadna kontrola zriaďovateľom so zameraním na nakladanie s majetkom, ani iná vonkajšia kontrola. SPŠ PO vykonávala finančnú kontrolu podľa vydannej smernice, kontrolné prostredie bolo primerané.

Kontrolovaný subjekt na odstránenie zistených nedostatkov z kontroly NKÚ SR prijal

celkom 12 opatrení s určením termínov ich plnenia a zodpovednosťou za ich plnenie.

3. Záver a odporúčania

Kontrola stavu, úrovne správy a ochrany majetku PSK bola vykonaná celkom v štyroch organizáciách v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. Majetok kontrolovaných subjektov spolu predstavoval hodnotu 5 799 882 tis. Sk, v tom nehmotný majetok hodnotu 2 509 tis. Sk. Kontrola preukázala, že kontrolované subjekty nevenovali dostatočnú pozornosť dodržiavaniu všeobecne záväzných právnych predpisov a interných smerníc PSK.

V SC PSK boli zistené najmä tieto nedostatky a riziká:

- po prevzatí nehnuteľného majetku do správy SÚC PSK, táto nepodala na správe katastra návrh na zápis, v ktorom by bola uvedená ako správca tohto majetku,
- inventúrne súpisy neobsahovali stanovené údaje podľa § 30 ods. 2, písm. b) cit. zákona a to deň začatia inventúry, deň skončenia inventúry a zoznam skutočného stavu rozdielu majetku a záväzkov podľa § 30 ods. 2, písm. g) cit. zákona,
- pri dokladovej inventúre účtu 031 – Pozemky a účtu 021 – Stavby chýbali LV,
- pri dokladovej inventúre účtu 042 – Obstaranie dlhodobého hmotného majetku, chýbala príslušná dokumentácia – zmluva o poskytnutí služby, faktúra, odovzdávací a preberací protokol.
- SÚC PSK nevypovedala nájomnú zmluvu, hoci mala na to právny dôvod.

Vykonanou kontrolou boli zistené poznatky, ktoré môže NKÚ SR ďalej overovať a ktoré môžu vyústiť do odporúčaní legislatívneho riešenia, napríklad:

- Zákon č. 135/1961 Zb. (cestný zákon), neumožňoval SÚC PSK dostatočným spôsobom chrániť zverený majetok proti nežiaducej činnosti tretích osôb, ktoré neodbornou činnosťou spôsobovali škody, ktorým sa dalo predchádzať udelením kompetencií štátneho odborného dozoru správcom ciest. K značným škodám dochádzalo na cestných telesách vplyvom preťažovania vozidiel, čo bolo možné odstrániť účinnejším systémom merania nápravových tlakov a celkovej hmotnosti nákladných vozidiel.
- Do času výkonu kontroly neboli doriešené vlastnícke práva a súvisiace záväzky k nehnuteľnostiam, ktoré predstavovali neusporiadané pozemky pod cestami II. a III. triedy, ktoré boli delimitované samosprávnymi krajmi. Tento stav predražuje, spomaľuje aj znemožňuje prípravu projektov stavieb, pri ktorých je možné uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov EÚ.

Kontrola vo VM HnT ukázala na tieto hlavné problémy, nedostatky a riziká:

- v prípadoch vlastného zberu a darovaním komisie neurčovali finančnú hodnotu nadobudnutých zbierkových predmetov,
- zbierkové predmety neboli v kontrolovanom období účtované v účtovníctve,
- inventúrne súpisy neobsahovali dátum začatia a ukončenia inventúry, zoznam skutočného stavu a rozdielu majetku, mená, priezviská a podpisový záznam osôb zodpovedných za zistenie skutočného stavu majetku a rozdielu majetku
- inventarizačná komisia pri revízií suvenírov pri jednej publikácii v súpise neuviedla jednotkové ceny a cenu spolu,
- v zápisnici zo zasadnutia ústrednej inventarizačnej komisie, bolo konštatované, že pri fyzickej inventúre a následne pri odsúhlasení účtovného stavu neboli zistené rozdiely, čo sa nezakladalo na pravde.

Výsledky kontroly v dvoch kontrolovaných školách poukázali na viaceré problémy,

nedostatky a riziká, napríklad:

- inventarizácie majetku a záväzkov k 31.12.2006 neboli vykonané v súlade so zákonom o účtovníctve alebo pri niektorých druhoch majetku neboli vykonané vôbec,
- samosprávny kraj v kontrolovanom období nevykonal žiadnu kontrolu,
- pohľadávky voči obchodnej spoločnosti neboli vymáhané.

Výsledky kontroly boli prerokované so štatutárnymi zástupcami organizácií, na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov kontrolované subjekty prijali 28 opatrení.

Protokoly o výsledku tejto kontroly poskytnú objektívny podklad pre zvýšenie úrovne riadenia organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK.

Využitie objektívnych výsledkov kontroly na úrovni PSK povedie k zlepšeniu výkonu a uplatňovaniu práv a k vyššej úrovni dodržiavanie povinností správcu majetku vloženom do zriadených organizácií.